

RADA NARODOWA

T Y G O D N I K

Rok III

Warszawa, 24 marca 1946

Nr 11

WYŁĄCZONO ZE ZBIORÓW DZIENNIKÓW
MINISTERSTWA
PRACY, PŁAC I SPRAW SPOŁECZNYCH

E. BOBROWA

Jeszcze o zadaniach gminnych rad narodowych

Zacznijmy od szczerego stwierdzenia: gminne rady narodowe są bierne, gminne rady narodowe działają jeszcze wciąż słabo i ospale. Można to próbować usprawiedliwiać faktem, że instytucja jest młoda, ale usprawiedliwienie nie na wiele się przyda wobec ogromu zadań, wobec wielkiej roboty, która czeka i do której trzeba się wziąć „zakasawszy rękawów“.

Wieś jest zniszczona — trzeba ją odbudować. Miasto chce jeść, aby mogło produkować — trzeba je nakarmić. Dzieci są zaniedbane — trzeba się nimi zająć. Zdarzają się często niestety nadużycia — trzeba je ukroić.

Oto zadania najbliższe, zadania, które gmina może realizować na swoim odcinku, a wówczas pomoże państwu w rozwiązaniu tak olbrzymich problemów jak odbudowa kraju, załatwienie sprawy aprowizacji, oświaty i opieki dla młodzieży, wychowania społeczeństwa, które w wielu wypadkach straciło podczas wojny swój pion etyczny.

Jeżeli każda gmina zajmie się, w miarę swych finansowych i technicznych możliwości konserwacją dróg, naprawianiem mostów i wałów, remontem zniszczonych budynków, pomocą dla spalonych gospodarstw, to przyczyni się do wzrostu dobrobytu w swoich gromadach, do usprawnienia transportu, który pozwoli jej nawiązać handlowy i kulturalny kontakt z resztą kraju, do zabezpieczenia się przed groźącymi powodziami.

Jeżeli każda gmina za przedmiot prawdziwej troski weźmie wychowanie młodzieży i opiekę nad

dziećmi, które straciły rodziców, lub którym ta pomoc jest specjalnie potrzebna, to zapewni sobie zdrowy i dobrze do życia i pracy przygotowany element, wartościowych i przydatnych obywateli.

Jeżeli każda gmina, odda na czas świadczenia rzeczowe, to nakarmi miasto, a przez to umożliwi mu wydajniejszą produkcję. Im zaś robotnik będzie więcej produkować, tym chłop dostanie więcej towarów przemysłowych.

Jeżeli każda gmina przeciwstawi się ostro popełnionym nadużyciom i będzie je pilnie wykrywała i piętnowała, to nadużycia zmniejszą się i znikną. Zyskają na tym interesy gospodarcze gminy i podniesie się poziom moralny jej członków.

Te wszystkie zadania, nie mogą być pozostawione jedynie zarządom gminnym, wydatną pomoc muszą okazać rady narodowe.

Rady narodowe, jako czynnik społeczny, jako reprezentacja społeczeństwa, mają najbliższy kontakt z ludźmi, wiedzą jakie sprawy są najważniejsze i najpilniejsze, na kogo można liczyć, komu można ufać. Członkowie rad narodowych rekrutują się z różnych partii politycznych, z różnych organizacji zawodowych, z różnych instytucji społecznych.

I dlatego właśnie rady narodowe stanowią siłę. Bo znając interesy swojego otoczenia mogą liczyć na poparcie swych partii, związków i organizacji. Od ich inicjatywy, od ich dobrej woli, od ich wysiłków, zależy pchnięcie gmin polskich na tory prawdziwego rozwoju.

Zręby ustroju

FRANCISZEK WÓJCICKI

P r a w o w y b o r c z e w Z. S. R. R.

Zasady prawa wyborczego w Z. S. R. R. stanowią odrębny rozdział konstytucji radzieckiej przez co nabierają one charakteru przepisów ustawy zasadniczej.

Z art. 134 powołanej konstytucji wynika, że przepisy te mają zastosowanie nie tylko przy wyborach do Rady Najwyższej, ale także do rad najwyższych republik związkowych do krajowych i obwodowych Rad Delegatów ludu pracującego do rad najwyższych republik autonomicznych do Rad Delegatów ludu pracującego obwodów autonomicznych, do okręgowych, rejonowych, miejskich i wiejskich Rad Delegatów ludu pracującego.

Zestawmy pokrótce najważniejsze z tych zasad wyborczych.

POWSZECHNOŚĆ

Wybory w Z. S. R. R. są powszechne t. j. każdy obywatel, który ukończył 18 lat nie wykluczając wojskowych „niezależnie od przynależności rasowej i narodowej, wyznania, cenzusu, wykształcenia, osiedlenia się, pochodzenia społecznego, stanu majątkowego i poprzedniej działalności“ — ma czynne prawo wyborcze.

Władze państwowe, samorządowe i organizacje polityczne, zawodowe i gospodarcze dokładają wszelkich wysiłków, by zasada powszechności nie była tylko formalnym przepisem, lecz w pełni wykorzystanym przez masy wyborców prawem. Stąd na szeroką skalę propaganda uświadamiająca wyborców o znaczeniu aktu wyborczego, akcja popularyzująca znajomości przepisów wyborczych, programów i haseł wyborczych. Tym się również tłumaczy starania i tendencję w kierunku jak największych udogodnień wyborcom w spełnianiu ich obowiązku — oddania głosu. W zasadzie stacje wyborcze, nazywane dzielnicowymi komisjami wyborczymi tworzą środowiska skupiające od 1.500 do 3.000 wyborców, przy czym odległość od lokalu wyborczego nie może być większa niż 10 klm. Jednakże dopuszczone jest tworzenie stacji wyborczych obejmujących 50 i mniej osób uprawnionych do głosowania. Szpitale, hotele mogą stanowić odrębne punkty wyborcze. Pasażerowie w dalekobieżnych pociągach mają możliwość oddania głosu na jednej ze stacji kolejowych. Okręty pasażerskie będące w podróży stanowią odrębną dzielnicową komisję wyborczą.

Na 20 dni przed głosowaniem każda dzielnicowa komisja wyborcza codziennie winna ogłaszać wyborcom o dniu i miejscu głosowania.

Głosowanie odbywa się jednego dnia w całym państwie i trwa od 6 rano do 12 w nocy.

Miernikiem zaufania społeczeństwa do rządu i partii rządzącej jest procent wyborców, biorących udział w głosowaniu, bowiem w dotychczasowych wyborach przedstawiano wyborcom tylko jedną listę zblokowanych ugrupowań t. j. listę bloku komunistów i bezpartyjnych przedstawicieli robotników, chłopów i inteligencji pracującej.

Wysoki procent wyborców przy urnie jest dowodem, iż zasada powszechności jest w pełni urzeczywistniona.

I tak w wyborach z 1937 roku na 94 miliony wyborców głosowało 91 milionów czyli 96,8%. W ostatnich wyborach z dnia 10 lutego 1946 r. z liczby blisko 102 milionów wyborców, wzięło udział w głosowaniu przeszło 100 milionów osób, co stanowi 99,8%.

Wyborca, który w dniu głosowania nie przebywa w miejscu zamieszkania, winien zaopatrzyć się w miejscowym sowiecie, a jeśli wyborcą jest osoba wojskowa — w swym dowództwie — w zaświadczenie stwierdzające jego uprawnienie do głosowania i na podstawie tego zaświadczenia może oddać głos w dowolnym lokalu wyborczym, bądź w pociągu lub na okręcie.

Poza zasadą **powszechności** głosowanie według radzieckiego prawa wyborczego jest **równe** (każdy ma tylko jeden głos), **bezpośrednie** (wyborca głosuje bezpośrednio na posła, a nie na osoby, które dopiero mają zdecydować o wyborze posłów) i **tajne** (gwarantuje swobodę w wyborze kandydata, na którego wyborca pragnie oddać głos).

OKRĘGI I KOMISJE WYBORCZE

Wybory odbywają się jednocześnie do 2 izb: Rady Związkowej i Rady Narodowości, które tworzą Radę Najwyższą Z. S. R. R.

Do Rady Związku wybierani są delegaci w jednomandatowych okręgach w stosunku jeden poseł na 300 tysięcy mieszkańców, zaś do Rady Narodowości każda republika związkowa zbiera po 25 delegatów, każda republika autonomiczna po 11 delegatów, każdy obwód autonomiczny po 5 delegatów i każdy okręg narodowy po 1 delegacie. Wyborcy wojskowi tworzą odrębne okręgi wyborcze w stosunku: 100 tysięcy wyborców na okręg jednomandatowy do Rady Związkowej i jeden okręg jednomandatowy do Rady Narodowości.

Prezydium Najwyższej Rady, przy ostatnich wyborach, podzieliło terytorium Z. S. R. R. na 65 jednomandatowych okręgów wyborczych do Rady Związkowej i na 631 jednomandatowych okręgów do Rady Narodowości. Poza tym było 26 wojskowych okręgów wyborczych.

Organizacja i przeprowadzenie wyborów oddane jest w ręce partii politycznych i organizacji zawodowych, gospodarczych i kulturalnych. Wszystkie komisje wyborcze, centralne, okręgowe i dzielnicowe składają się z przedstawicieli tych organizacji.

O KANDYDATACH, ICH ZGŁOSZENIU I WYBORZE

Kandydatem do Rady Najwyższej — może być każdy obywatel Z. S. R. R. mający czynne prawo wyborcze, przy czym ta sama osoba może kandydować w dwu i więcej okręgach.

Prawo zgłoszenia kandydatur do obu Izb przysługuje centralnym i lokalnym zarządom partii politycznych, organizacji zawodowych, spółdzielczych, oświatowych oraz organizacjom młodzieżowym.

Poza tym każda wieś, kolchoz, fabryka, na ogólnym zgromadzeniu może wysunąć swego kandydata do ciał ustawodawczych Z. S. R. R.

D 114 - 10/21/02

21

Jedynym kryterium przy wystawieniu kandydata są jego zasługi i praca na polu społecznym.

Za wybranego uważa się kandydata, który otrzymał bezwzględną większość głosów t. j. więcej niż połowę ważnie oddanych głosów. Gdy żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej ilości głosów, okręgowa komisja wyborcza w drodze losowania decyduje między dwoma kandydatami, którzy otrzymali największą ilość głosów.

Zagadnienia gospodarcze

STANISŁAW LENC

Samorządy wobec nacjonalizacji przemysłu

Ustawa z dn. 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej, zwana krótko ustawą o nacjonalizacji przemysłu, — jest wyrazem dwóch różnych kierunków myśli gospodarczo-społecznej:

1-go, wyraźnie w ustawie zaznaczonego, iż źródła surowców podstawowych (węgiel, nafty i żelaza), energia (elektryczność i gaz), komunikacja i wielki oraz średni przemysł przetwórczy muszą być odebrane z rąk prywatnych i zarządzane przez czynnik publiczny.

2-go, w ustawie szkicowo zarysowanego, iż przemysł odebrany z rąk prywatnych będzie podzielony między Państwo, spółdzielczość i samorządy. Ponadto ustawa gwarantuje samorządom i spółdzielczości nienaruszalność ich dotychczasowego stanu posiadania.

Decyzja o podziale przejętych przedsiębiorstw między Państwo, samorządy i spółdzielczość należy do Rady Ministrów. Ale Rada Ministrów będzie decydować na podstawie wniosków w tym celu powołanego Komitetu.

Komitet będzie się składał:

1) z przedstawicieli sześciu Ministerstw, a mianowicie, — Skarbu, Przemysłu, Administracji Publicznej, Apropozycji i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych, Pracy i Opieki Społecznej oraz przedstawicieli Centralnego Urzędu Planowania,

2) z przedstawicieli: — spółdzielczości, związku samopomocy chłopskiej, związków zawodowych i samorządu terytorialnego.

W jaki sposób i w jakiej ilości będą powołani przedstawiciele spółdzielczości, samorządów i t. d., o tym zapewne rozstrzygnie rozporządzenie wykonawcze, które dotychczas się nie ukazało. W każdym razie w komitecie, powołanym tylko do składania wniosków, ilość reprezentantów przypadająca na każdy z wymienionych czynników publicznych i społecznych ma mniejsze znaczenie. W razie nieuniknionych zresztą sporów — nie może decydować arytmetyczna większość głosów. Postulaty mniejszości będą musiały być również podawane do wiadomości Rady Ministrów.

Bardziej doniosłą jest sprawa, z jakimi żadaniami wystąpią w Komitecie przedstawiciele samorządów, innymi słowy jakie przedsiębiorstwa przejęte przez Państwo powinny być przekazane samorządom. Otóż ustawa w zakresie tego zagadnienia czyni pewne rozróżnienia, mniej lub bardziej stanowczo wiążąc Rząd obowiązkiem przekazania przedsiębiorstw czynnikom samorządowym lub spółdzielczym.

Jeśli w okręgu brało udział w głosowaniu mniej niż 50% wyborców — głosowanie jest nieważne i Centralna Komisja Wyborcza zarządza w danym okręgu powtórne wybory, które muszą się odbyć nie później niż za 2 tygodnie po pierwszych wyborach.

Wybierany delegat do Rady Najwyższej może być w każdej chwili odwołany uchwałą większości wyborców, jeśli nienależycie broni ich interesów i nie odzwierciadla w pełni ich woli.

Przede wszystkim przedsiębiorstwa niemieckich i gdańskich osób prawnych prawa publicznego przechodzą na własność odpowiednich polskich osób prawnych. — W braku takich osób lub w razie zbiegu zainteresowań kilku osób prawnych, uchwała Rady Ministrów oznaczy osobę prawną, na własność której ma przejść przedsiębiorstwo.

Z powyższego tekstu wynika kilka konsekwencji, wykraczających nawet poza ramy ustawy, a mianowicie:

a) ponieważ na Ziemiach Odzyskanych do czasu ostatecznego uregulowania tam stanu prawnego muszą obowiązywać te same zasadnicze normy co w Polsce Centralnej, przedsiębiorstwa więc będące własnością związków samorządowych — powinny zostać nadal w ich władaniu,

b) ta sama zasada powinna być stosowana nie tylko do przedsiębiorstw samorządowych, ale również i do nieruchomości (placów i budynków), co dotychczas nie jest w praktyce przestrzegane,

c) przedsiębiorstwa i nieruchomości będące własnością niemieckich osób prawa publicznego — w myśl intencji ustawodawcy — nie mają przejść na własność Państwa — ale odpowiednich polskich osób prawa publicznego.

Chodzi tu o wielki majątek organizacji stworzonych w Niemczech po dojściu do władzy Hitlera i w rozumieniu ustawodawstwa niemieckiego uznanych za osoby publiczno-prawne. Jeżeli nawet uznamy, że majątek Partii Narodowo-Socjalistycznej i Hitler-Jugend, — jako organizacji państwowych w pojęciu prawa hitlerowskiego, — powinien przyspaść Skarbowi Państwa, — to zostają jeszcze takie organizacje, jak „Stan Żywicielski“, będący samorządem gospodarczym niemieckich rolników, którego majątek ruchomy i nieruchomy powinien być przekazany obecnie samorządowi wojewódzkiemu lub powiatowemu.

Drugą kategorię przedsiębiorstw, które Państwo musi przekazać spółdzielczości lub samorządom, stanowią zakłady przemysłowe, wyliczone w art. 3 ust. 1 pod pkt. 9—15, a mianowicie: cukrownie i rafinerie cukru, gorzelnie przemysłowe, destylarnie, rafinerie spirytusu oraz fabryki wódek, browary o zdolności produkcyjnej powyżej 15.000 l. rocznie, fabryki drożdży, młyny zbożowe o zdolności przemiałowej powyżej 15 ton zboża na dobę, olejarnie o zdolności produkcyjnej powyżej 500 ton rocznie oraz chłodnie składowe.

Otóż, należy sobie odrazu zdać sprawę, że z powyżej wyliczonych gałęzi przemysłu, ogromna ich większość przypadnie spółdzielczości rolniczej.

Nie konsumenci t. j. ludność miejska, ale producenci muszą mieć zapewniony wpływ na przetwarzanie dostarczonego przez nich surowca, w postaci buraków, ziemniaków, zwierząt rzeźnych i t. d. Zagadnienie to rozstrzygające dla rozwoju i kierunków gospodarki chłopskiej oraz dla całej struktury gospodarczej Polski — musi być rozwiązane na korzyść ludności chłopskiej. Przemawiają za tym i inne względy, a przede wszystkim, uznany w nauce pogląd, iż należy wyłączyć z komunalizacji przemysł rolny (P. Dr. L. B. Biegeleisen. — Teoria i Polityka Przedsiębiorstw Publicznych Samorządu Terytorialnego — str. 32) Biegeleisen stwierdza jednak, że przemysł spożywczy zagranicą jest często w rękę komunalnym.

Charakterystycznym objawem, świadczącym o niechęci samorządu w Polsce do zarządzania gospodarstwami rolnymi i związanymi z nimi gałęziami przemysłu, są stosunkowo częste wypadki ich wydzierżawiania osobom prywatnym. Z 54 gospodarstw rolnych, będących w r. 1929 własnością gmin miejskich, 20-cia było wydzierżawionych. Trzy młyny były własnością miast — i wszystkie trzy były wydzierżawione. Na uwagę jednak zasługuje, że samorząd powiatowy znacznie lepiej, niż miasta dawał sobie radę z gospodarstwami rolnymi, bo z 56 gospodarstw tylko cztery były oddane w dzierżawę.

Streszczając się, można przewidywać, iż samorządowi w wyniku upaństwowienia przemysłu rolnego i spożywczego, zapewne przypadną w udziale: — niektóre fabryki drożdży, niezwiązane z gospodarstwem rolnym, oraz niektóre chłodnie składowe.

Trzecią kategorię przedsiębiorstw stanowią te, które Państwo może ale nie musi przekazać samorządowi terytorialnemu lub spółdzielniom. Decydować

będzie o tym Rada Ministrów na wniosek właściwego ministra lub Komitetu o którym wyżej była mowa. Ustawa zawiera tylko ogólne wytyczne, jakie przedsiębiorstwa powinny być przekazane spółdzielczości, nie zawiera jednak analogicznych wskazówek odnośnie samorządu.

Nie przesadzając stanowiska, jakie zajmą w tej sprawie przedstawiciele i wybitni działacze samorządu terytorialnego, można jednak podkreślić pewne motywy, jakimi samorząd w swych żądaniach będzie się prawdopodobnie kierował.

Przede wszystkim motyw odbudowy miast i wsi. Z tego względu samorządy mogą sobie rościć prawo do fabryk papy, cegielni, betoniarni, stolarni, kamieniołomów, wapienników polowych i wytwórni gotowych elementów budowlanych o znaczeniu miejscowym.

Przemawia za tym również długoletnie doświadczenie samorządów w tej dziedzinie przedsiębiorczości. W r. 1929 — znajdowało się w rękach samorządów — 70 cegielni, 21 kamieniołomów, 92 betoniarnie i 14 innych zakładów, jak tartaki, warsztaty budowlane i t. p. Niemal wszystkie te zakłady były prowadzone we własnym zarządzie, tylko 7% zakładów — było wydzierżawionych.

Jakkolwiek sprawa cyrków, zwierzyńców i lunaparków nie wiąże się bezpośrednio z upaństwowieniem przemysłu, ale przy generalnym rozgraniczeniu przedsiębiorczości państwa i samorządów, dobrze byłoby uregulować i tę sprawę.

Na całym świecie imprezy rozrywkowe w rodzaju parków, zwierzyńców i cyrków, jeżeli nie są w rękach prywatnych, to należą do samorządów. Trudno jednak znaleźć precedensy, usprawiedliwiające prowadzenie przez Państwo cyrków i lunaparków.

O usprawnienie działalności rad

ZYGMUNT KOZŁOWSKI

O bierności gminnych rad narodowych

Na łamach „Rady Narodowej“ ukazał się ostatnio szereg artykułów, z których w sposób niewątpliwy wynika, że znaczna część gminnych rad narodowych, a zwłaszcza prezydium tych rad zachowują się dosyć biernie.

Na podstawie swoich bezpośrednich obserwacji i rozmów z wieloma działaczami terenowymi uważam za możliwe poczynienie pewnych uogólnień rozumiejąc jednak, że w wielu wypadkach uogólnienia te mogą okazać się niezupełnie trafne.

W każdym jednak razie przyczynić się one mogą do aktywizacji rad narodowych.

Bezpośrednio po wypędzeniu okupanta, gminne rady narodowe wykazały znaczną aktywność. Życie wymagało załatwienia szeregu spraw i społeczeństwo, spragnione działania na odcinku spraw publicznych z zapałem przystąpiło do ich regulowania. Niezwykłość sytuacji wymagała nieraz wglądania w sprawy, którymi przedwrześniowe rady gminne nie mogły się zajmować. Mała stosunkowo sprawność i aktywność ówczesnej administracji była okolicznością sprzyjającą aktywizacji rad narodowych.

Okres tego ożywienia wyróżnia się u wielu rad w sposób zupełnie wyraźny. W ciągu tego trwającego 3—4 miesiące okresu ożywienia gminne rady

narodowe i ich prezydium zbierają się często, na porządku dziennym posiedzeń jest wiele spraw żywo obchodzących wówczas szeroki ogół, jak np. wymiana krakowskich banknotów, zasypywanie okopów i rowów przeciwpancernych, remonty szkół, obsadzanie urzędów i t. p.

Po upływie okresu ożywienia następują dwie charakterystyczne zmiany: częstość posiedzeń gwałtownie zmniejsza się, a prezydium zwłaszcza przestają się zbierać zupełnie, oddając całą inicjatywę w ręce zarządów gmin; na porządek dzienny stawiane są zagadnienia mało obchodzące szeroki ogół, a niektóre z tych zagadnień traktowane są z zupełnie niewłaściwą obojętnością.

Jako przykład można tu wskazać akcję świadczeń rzeczowych. Nieomal wszystkie gminne rady narodowe zajmowały się świadczeniami rzeczowymi. Jednakże bardzo znaczna ich część dokonała tylko rozdania ciężarów. Duża część interweniowała o zmniejszenie świadczeń. Natomiast stosunkowo mała ilość gminnych rad narodowych wykazała jakąś istotniejszą aktywność — przynajmniej do niedawna — w zakresie ściągania świadczeń.

Bierność gminnych rad narodowych jest mniejsza niż bierność ich prezydium. W jednej z gmin cen-

tralnej Polski stwierdziłem osobiście, że od wyzwolenia gminy w połowie stycznia ubiegłego roku gminna rada narodowa zebrała się 14 razy, podczas gdy jej prezydium — rzecz zdawałaby się nie do wiary — zaledwie dwa razy.

Prócz tego prezydium to raz jeden odbyło wspólne posiedzenie z zarządem gminy. Zarząd gminy zaś zbierał się dosyć często i stanowił właściwie istotny organ kierowniczy gminy.

Komisje gminnych rad narodowych są często zupełnie biernie. Najczynniejsze są stosunkowo komisje oświatowe. Wiele gmin posiada komisje drogowe, które również wykazują znaczny stopień aktywności. Największą biernością odznaczają się komisje kontroli społecznej.

Jest to zjawisko niezmiernie charakterystyczne. Ustawą o radach narodowych uprawnia rady do planowania i kontroli działalności publicznej. Przez planowanie wielokrotnie rozumie się układanie budżetu i przewidywanie w nim podjęcia takich czy innych zadań. Nie wyczerpuje to oczywiście pojęcia planowania. Tym nie mniej jednak stanowić może wstęp do planowania na szerszą skalę. Natomiast komisje rewizyjne gmin i ich praca wobec szczupłości zadań nie mogą stanowić dostatecznego pomostu do przejścia do pracy kontrolnej nad wszystkimi państwowymi i samorządowymi organami wykonawczymi.

Przełamanie bierności rad na tym odcinku będzie wymagało dużej pracy. Jest bardzo wiele rad gminnych, w których komisje kontroli społecznej nie tylko nie odbyły ani jednej kontroli, ale które nie zdają sobie zupełnie sprawy jakie instytucje i placówki gospodarcze winny być przez gminne rady narodowe kontrolowane.

Rady często są zniechęcane na tym odcinku wskutek zdecydowanego oporu ciał, które winnyby być kontrolowane.

Powyższy stan rzeczy w pewnym stopniu upoważnia do wyciągnięcia — nie zawsze słusznego i może zbyt pesymistycznego wniosku — że gminne rady narodowe zajmują się głównie tymi sprawami, którymi zajmowały się przedwrześniowe rady gminne oraz, że prezydium, organy dawnemu ustawodawstwu nieznane, nie potrafiły wywalczyć sobie należnego miejsca w aparacie lokalnego zarządu i dały się, niekiedy zdecydowanie, wyprzedzić gminnym organom wykonawczym.

Czy zatem można mówić w tych warunkach o istotnych zmianach zaszłych w życiu publicznym gminnego związku komunalnego? Zdaje się, że nie. Nie chcę być źle zrozumiany. Przeprowadzenie reformy rolnej, nacjonalizacja przemysłu, oddanie władzy państwowej w ręce społeczeństwa nie mogły oczywiście nie wywrzeć żadnego wpływu na życie gminy i postawę jej obywateli. Tym niemniej jednak iakt, że tak w państwie jak i w gminie czynnikiem decydującym jest społeczeństwo, nie zawsze został należycie zrozumiany. Społeczeństwo nie widzi jeszcze w swym codziennym życiu, że w gminie jest czynnikiem decydującym. Mieszkańcy gminy, ani nawet gminna rada narodowa nie czują się jeszcze panami terenu.

Jakie są tego przyczyny. Przyczyn tych jest niewątpliwie kilka. Długoletnia wymuszona bierność społeczeństwa mogła wywołać krótkotrwały głód czynu społecznego; na dalszą jednak metę brak doświadczenia i — że się tak wyrażę — brak nałogu

rządzenia stały się przyczyną hamującą aktywność gminnych rad narodowych. Dalszą przyczyną — co oczywiście nie jest zasadniczo faktem ujemnym — jest rutyna aparatu wykonawczego, a jeszcze więcej konkretność i stosunkowa łatwa osiągalność zadań organów wykonawczych oraz stała opieka władz przełożonych nad organami wykonawczymi w postaci instrukcji, okólników, inspekcji itp., przy jednoczesnym braku opieki nad gminnymi radami narodowymi.

Jak tedy wyprowadzić gminy z obecnej bierności? Próbując odpowiedzieć na to pytanie, zdaję sobie sprawę — czemu zresztą niżej dam wyraz — że niektóre moje propozycje budzić mogą pewne zastrzeżenia. Sprawa jednak jest zbyt ważna, aby o niej nie pisać. Właśnie na łamach „Rady Narodowej“ powinniśmy próbować krystalizować nasze poglądy na zagadnienia rad narodowych.

Pierwsze pytanie brzmi: czym mają się zajmować gminne rady narodowe na obecnym etapie swego rozwoju. Odpowiedź może być dwojaka. Działalność gminnych rad narodowych może być skierowana na załatwianie we własnym zakresie wszystkich zagadnień politycznych, społecznych, gospodarczych i kulturalnych, które wyłaniają się na danym terenie. Działalność rad może być również skierowana na obejmowanie jak największej ilości drobnych funkcji wykonawczych. Możliwość wreszcie powiedzieć, że niedoświadczony rady mogłyby rozpocząć praktykę rządzenia na drobnych sprawach wykonawczych, a następnie przejść do spraw bardziej zasadniczych. Możliwość jednak również odpowiedzieć na to, że przez wypełnianie blankietów wekslowych nikt jeszcze nie nauczył się kierować poważnymi operacjami finansowymi.

Bez zdecydowanego rozstrzygnięcia tego pytania nie należy w ogóle odpowiadać na pytania dalsze. Odpowiedzi te musiałyby mieć wtedy oczywiście charakter zupełnie przypadkowy.

Drugie pytanie brzmi: jak ułożyć stosunki między poszczególnymi organami gminnego związku samorządowego, a w szczególności jak należy podzielić pracę i kompetencje między gminną radą narodową a prezydium i zarząd gminy oraz pomiędzy — co jest najważniejsze — prezydium gminnej rady narodowej, a zarząd gminy. Niektórzy żądają tu zlikwidowania jednego z ostatnio wymienionych organów zarządu lokalnego. Powstaje wówczas pytanie, który organ winien ulec likwidacji. Inni twierdzą, że oba organy należy połączyć w jeden wspólny organ, któryby przygotowywał uchwały gminnej rady narodowej, a następnie wprowadzał je w życie. Jeszcze inni pragnęliby, aby prezydium kierowało pracami rady, a zwłaszcza komisji rad, a zarządy gminne spełniały wyłącznie funkcje wykonawcze.

Rozstrzygnięcie tego pytania jest rzeczywiście zależne od odpowiedzi na pytanie pierwsze.

Trzecie pytanie brzmi: jak dopomóc radom w uaktywnieniu ich pracy. Chodziłoby tu o pomoc w zakresie ich dwóch zasadniczych ustawowych czynności t. j. planowania i kontroli.

W zakresie planowania należałoby może wydzielić wyraźny zakres prac gminnych rad narodowych. Nie wydaje mi się właściwy stan, istniejący często w zakresie budżetowania, gdy gminna rada narodowa, po ustaleniu kwot na wypełnienie obowiązkowych zadań gminy, nie ma już ani grosza na zaspokojenie specyficznych własnych potrzeb.

W zakresie kontroli należałoby nie tylko opracować jasne i nieskomplikowane instrukcje, co ostatecznie zrobić najłatwiej, ale zdecydować, a może tylko poinformować ogół radnych, czy kontrola ta ma być skierowana na tory fachowej kontroli buchalteryjnej, czy też stać się wszechobejmującą kontrolą społeczeństwa nad całym publicznym życiem gminy. Kierunek drogi na tym odcinku, dla mnie przynajmniej, nie budzi większych wątpliwości.

Podstawowym i dotąd niedostatecznie wyjaśnionym zagadnieniem jest kwestia, kogo gminne rady narodowe mają kontrolować.

Trzeba jak najkategoryczniej i jak najgłośniej stwierdzić, że dopóki nie postawi się przed gminami wyraźnej zasady, że rada narodowa może kontrolować wszystkie organy państwowe i samorządowe zawsze i w każdym zakresie, z wyjątkiem instytucji

i spraw spod tej kontroli wyłączonych, dopóty instytucje kontrolowane będą tę kontrolę utrudniały i dopóty rady narodowe nie będą przeprowadzały ich kontroli.

Nic zaś nie da radom takiego poczucia władzy jak stałe kontrolowanie działalności publicznej na swym terenie.

Czy to, wszystkie sporne zagadnienia? Oczywiście, że nie. Pomiąłem tu np. tak podstawowe zagadnienie jak sprawa finansów komunalnych.

W artykule niniejszym pragnąłem jednak wysunąć przede wszystkim te zagadnienia, które powstają przed działaczami rad narodowych i partii politycznych w związku z zasadniczym przekształceniem naszego zarządu lokalnego przez ustawę o radach narodowych.

EDWARD JARON

Ważniejsze czynności gmin wiejskich i miast niewydziałonych

W okresie kiedy ukonstituowanie się organów podstawowych jednostek samorządu: gmin wiejskich i miast niewydziałonych, stało się faktem dokonanym, odczuwa się potrzebę uprzywilejowania pracownikom, radnym i działaczom samorządowym przepisów w zakresie najistotniejszych czynności wymiennych organów.

Wyliczenie drobniagowe wszystkich czynności przekraczałoby ramy artykułu w „Radzie Narodowej”; nie byłoby ono z natury rzeczy także wyczerpujące, ze względu na zachodzące stale zmiany. Jako typowe funkcje zarządu gminnego i miejskiego można wskazać:

- a) prowadzenie aktów stanu cywilnego i pełnienie funkcji urzędnika stanu cywilnego przez przełożonego gminy (wójta, burmistrza), jako czynności zleconych wyraźnie art. 4 i 8 dekretu z dnia 25 września 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 272), tudzież szczegółowo określonych rozporządzeniem Ministrów Administracji Publicznej i Sprawiedliwości z dnia 24 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 304).
- b) Sprawy dotyczące obrony Państwa, a poruczone zarządom gminnym i miejskim przez poszczególne przepisy prawne (rozporządzenie Ministra Administracji Publicznej z dnia 3 października 1945 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej co do załatwiania spraw wojskowych, poruczonych władzom administracji ogólnej Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 255).
- c) Sprawozdanie o przeprowadzonym badaniu wody (Rozp. Ministrów Opieki Społ. i Spraw Wewn. z dnia 27.VIII. 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 562).
- d) Przesyłanie do starostwa kwartalnych wykazów uboju zwierząt, dokonanego poza nadzorem weterynaryjnym (§ 3 rozp. Rady Ministrów z dnia 20.V. 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 414).
- e) Spisy ogierów (ustawa z dnia 23.I. 1925 r. o państwowym nadzorze nad ogierami Dz. U. R. P. Nr. 17 poz. 113).

- f) Przesyłanie Urzędowi Skarbowym wiadomości o zawarciu umów, o dokonaniu robót i dostaw (art. 61 ordynacji podatkowej Dz. U. R. P. Nr. 14 z 1936 r. poz. 134) w terminie 7 dni po zawarciu umowy)
- g) Niezwłoczne zawiadamianie Narodowego Banku Polskiego w razie zgłoszenia w kasie gminnej znaku pieniężnego, sfałszowanego, podrobionego, lub budzącego wątpliwości (§ 7 rozp. Min. Skarbu z dnia 23.III. 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 440).
- h) Niezwłoczne zawiadamianie starostwa o każdym wypadku pojawienia się raka ziemniaczanego (§ 15 rozp. Min. Roln. z dnia 3.VIII. 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 644).
- i) Przesyłanie Urzędowi Skarbowemu deklaracji złożonych przy nabyciu kart rejestracyjnych na przedsiębiorstwa i zajęcia (art. 13 ustawy z dnia 25.IV. 1938 r. Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 293).

Wymienione powyżej przykładowo czynności spełnia zarząd gminny (miejski) w t. zw. poruczo-nym zakresie działania, określonym przez ustawy, dekrety z mocą ustaw i rozporządzenia władz rządowych. W tym zakresie organa wykonawcze samorządu gminnego obowiązane są stosować się do odnośnych norm prawnych, lub opartych na nich dyrektyw władz samorządowych.

Odrębną grupę stanowią sprawy gospodarki gminnej, która winna polegać na wykorzystaniu i celowym zużyciu:

- a) środków finansowych,
- b) świadczeń w naturze.

Wobec tego, że gospodarka finansowa gminy (miasta) może być prowadzona jedynie na podstawie budżetu, zachodzi pytanie, w jaki sposób należy postąpić w tym przypadku, gdy budżet nie zostanie uchwalony (przed rozpoczęciem się nowego okresu obrachunkowego t. j. przed 1 kwietnia). Kwestia ta stać się może obecnie aktualna, ponieważ z dniem 31 grudnia 1945 r. przestał obowiązywać dekret z dnia 13 kwietnia 1945 r. o reformie samorządowego systemu podatkowego, skutkiem czego narazie nie jest możliwe ustalenie strony dochodowej budżetu.

Jeżeli z tych, lub innych powodów preliminarz budżetowy nie mógłby być wniesiony pod obrady gminnej (miejskiej) rady narodowej i uchwalony przez nią przed 1 kwietnia, wydatki miesięczne w kwietniu i ewentualnie w następnych miesiącach winny być utrzymane w granicach 1/12 części odnośnych wydatków zwyczajnych budżetu ubiegłego okresu obrachunkowego.

W interesie publicznym zarząd gminny (miejski) winien wykorzystać wszystkie dopuszczalne przepisami prawnymi środki dla zapewnienia gminie dochodów, jak również dbać o właściwe i oszczędne ich zużytkowanie. Do najważniejszych prac w tym zakresie należą:

a) dopilnowanie nabycia kart rejestracyjnych przez prowadzących przedsiębiorstwa i zajęcia (art 9 pkt. 1 ustawy z dn. 25.IV.1938 r. Dz. U. R. P. Nr 34 poz. 293) wg. stawek ustalonych dekretemi: z dnia 22 grudnia 1944 (Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 86) i z dnia 11 kwietnia 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 66/45);

b) wykorzystanie podatków samoistnych: od plakatów, szyldów i anonsów, od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk, oraz opłat administracyjnych za używanie targowisk, opłaty za korzystanie z miejskich zakładów i urzędzeń dobra publicznego, opłaty za czynności i poświadczenia urzędowe przy prowadzeniu ewidencji i kontroli ruchu ludności.

c) sporządzanie kwartalnych zestawień kasoworachunkowych i rocznego zamknięcia rachunkowego (§ 37 i 39 rozp. wykonawczego z dnia 6.XII. 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 72 z 1933 r.).

Nierozstrzygnięcie kwestii dochodów podatkowych samorządów na nowy okres obrachunkowy 1946/47, nie daje możliwości wymiaru świadczeń w naturze płatnikom podatku gruntowego i od nieruchomości wedle zasad, na jakich podatki te będą pobrane za r. 1946. Wymiar świadczeń w naturze (szarwarku) wg. ustawy z dnia 26 marca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 204) dla tych płatników może być dokonany w obecnych warunkach wyłącznie na podstawie wymierzonych podatków za rok 1945. Przy stosunkowo jednolitym charakterze płatników, jaki stanowią w gminie rolnicy oraz przy równej jakości gruntów opodatkowanych, zmiana samej stawki podatku gruntowego na gminę, nie wpływa prawie zupełnie na wysokość wymiaru dla indywidualnego płatnika tego podatku

Przykład: dla potrzeb drogowych, remontu budynków szkolnych wg. obliczeń technika gminnego niezbędne jest 2080 dniówek robocizny pieszej niewykwalifikowanej, przy czym równowartość pieniężna za 1 dzień takiej robocizny rada gminna ustaliła na zł. 50.—.

Wymiar podatku gruntowego na r. 1945 na całą gminę wg. stawek normalnych wynosi	50.000.—
opłaty rejestracyjne	2.000.—
razem	52.000.—

ilość dniówek robocizny x równowartość dniówki = równowartość świadczeń w naturze 2080 x 50 = 104.000.—

$$\frac{\text{równowartość świadczeń } 104.000}{\text{suma podatków } 52.000} = 2$$

2 stanowi iloraz do obliczenia równowartości gotówkowej świadczeń przypadającej na jednego zobowiązanego. W podanym przykładzie równowartość ta dla płatnika opłacającego 300 zł. rocznie podatku gruntowego wyniesie zł. 600.— (2x300); z niej oblicza się już bezpośrednio ilość dniówek należnej od zobowiązanego robocizny, dzieląc ją z kolei przez równowartość pieniężną za 1 dzień robocizny pieszej.

Na zobowiązanego przypadnie 12 dniówek (600:50). Ilość ta może być zamieniona na odpowiednią ilość dniówek robocizny zaprzęgowej, o ile zobowiązany jest posiadaczem środków przewozowych.

W przypadku podwyższenia o 100% normy podatku gruntowego ten sam zobowiązany obciążony zostanie robocizną również w wysokości 12 dniówek pieszych, co wynika z następującego obliczenia

$$\frac{\text{suma podatków } 102.000.—}{\text{równowartość świadczeń } 104.000.—} = 1,02;$$

równowartość świadczeń na tego samego zobowiązanego = 1,02 x 600 = 612 : 50 = 12 dniówek przy odrzuceniu ułamka jako mniejszego od połowy, bo wynoszącego 0,24.

Na przykładzie powyższym potwierdza się, że w gminie o przeważającym charakterze rolniczym, pomimo podwyższenia podatku gruntowego, wymiar świadczeń w naturze na jednego płatnika nie uległ zmianie. Wysokość indywidualnego obciążenia zależy tylko od zakresu potrzeb robocizny szarwarkowej. To samo odnosi się do wymiaru świadczeń szarwarkowych w miastach niewydzielonych, gdzie obok podatku gruntowego, jako podstawa do wymiaru omawianych świadczeń odgrywa dość poważną rolę podatek od nieruchomości. I tu przy planowaniu świadczeń, można dokonać wymiaru szarwarku, przyjmując do obliczenia globalną sumę zeszloroczną tego podatku. Oczywiście zajdzie potrzeba uwzględnienia zmian w wymiarach indywidualnych dla poszczególnych płatników, dokonanych w postępowaniu odwoławczym.

Na dwa miesiące przed rozpoczęciem roku budżetowego zarządy gmin winny otrzymać od odnośnych władz zapotrzebowania na świadczenia w naturze, na cele nie objęte bezpośrednimi zadaniami gminy. Zapotrzebowania tych władz wraz z potrzebami gminy winny być objęte jednym planem świadczeń, za wyjątkiem świadczeń na cele specjalne (§ 6 rozp. wykon. z dnia 24.VI. 1936 r. Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 377).

Kompetencje wojewody z art. 8 ustawy z dnia 26.III. 1935 r. do określania maksymalnych norm, ważnych dla rozkładu świadczeń szarwarkowych, przeszły na rady wojewódzkie. Prezydium tych rad będą musiały brać pod uwagę zmienne dla różnych powiatów, a nawet gmin warunki wykonania robót szarwarkowych. To też właściwe określenie przez radę gminną zarówno samych norm świadczeń, jak i warunków ich wykonania (art. 8) ma tu znaczenie zasadnicze.

Jak często zbiera się prezydium Waszej rady narodowej?

HELENA KURKOWSKA

Aktualne zagadnienia rad

Świadczenia rzeczowe wciąż jeszcze niestety są aktualne, choć dawno powinny być oddane. Warto zanotować, że trzy powiaty woj. pomorskiego, a mianowicie Bydgoszcz, Inowrocław i Wyrzysk zdały świadczenia w 100%. We wsi Rumunki-Karankowo gm. Jastrzębie, pow. Lipno, woj. Pomorskie, 75-cio letni ob. Kępiński, oddając świadczenie w pełnym wymiarze ze swego 16-hektarowego gospodarstwa, powiedział: „O teraz mogę spocząć. Sprawę Państwa załatwiłem i mogę powiedzieć, że kontyngent nałożony przez państwo nie jest za duży, a moi ziomkowie, jeśli nie wywiązali się z kontyngentu im naznaczonego to tylko przez opieszałość i lenistwo.“

Gdyby więcej było, takich obywateli na wsi, o ile łatwiej układałyby się nasze sprawy gospodarcze, o ile szybciej rozwiązany zostałby podstawowy problem wyżywienia kraju.

Świadczenia rzeczowe w zbożu nie wypełniają wyłącznie tej wielkiej akcji, nie zapominajmy o świadczeniach w mięsie i w mleku. Tegoroczny kontyngent mięsny został ustalony z uwzględnieniem stanu pogłowia oraz stopnia zniszczenia poszczególnych dzielnic kraju. Jednocześnie z zapłatą za dostarczone świadczenia, wypłacane są premie. Aby jak najbardziej pójść rolnikom na rękę, Minister Aproprowizacji i Handlu wydał zarządzenie, na mocy którego można oddawać zamiast rogacizny — drób. Organizacją skupu drobiu zajęła się Rolnicza Centrala Mięсна sp. z o. o. w Warszawie.

W województwie pomorskim rybacy zobowiązali się dostarczyć 60% wyznaczonych świadczeń w rybach. Dostarczenie ryb napotyka dziś na duże trudności, a to z braku sprzętu rybackiego i długich butów dla rybaków. Poza tym niektóre jeziora nie posiadają jeszcze dzierzawców i nie są należycie eksploatowane. Po odpowiednim zorganizowaniu rybołówstwa, ryby staną się poważną pozycją w aprowizacji ludności.

Przypominamy o świadczeniach w mleku. Dostawy mleka są premiowane i gospodarz za każde dostarczone 50 litrów mleka otrzymuje 0,5 kg. cukru oraz 10 kg. otrąb lub 5 kg. makuchów. Akcja premiowania powierzona została „Społem“, wydawaniem premii zajmują się Zakłady Mleczarskie, kontrolowane przez zarząd właściwej Spółdzielni Mleczarskiej oraz przez Powiatowy Związek Samopomocy Chłopskiej. Premie wydaje się jednocześnie z wypłacaniem należności pieniężnej za dostarczone mleko.

Akcja siewna jest w tej chwili najważniejszą sprawą gospodarczą. Państwowy Bank Rolny uruchamia na wiosenną akcję siewną kredyt w wysokości 50 milionów złotych. Kredyt ten przeznaczony jest na zapatrzenie rolników w nasiona, sadzeniaki, narzędzia oraz na pomoc w opłaceniu robocizny. Komunalne Kasy Oszczędności udzielać będą pożyczek do wysokości 30.000 zł. Wyższymi sumami dysponować będą oddziały Państwowego Banku Rolnego. Oprocentowanie wyniesie 8% plus 1% jednorazowej prowizji za otwarcie kredytu; termin spłaty nie może przekraczać 9 miesięcy.

Oprócz pomocy kredytowej Państwo zmobilizowało 7.000 traktorów na Ziemiach Odzyskanych oraz 1.000 traktorów w województwach centralnych, spe-

cialnie zniszczonych. Przewidywane jest zaoranie traktorami 1.480.000 ha, z czego 800.000 na Ziemiach Odzyskanych.

Rezerwa siewna obejmie 160.000 ton zboża, z czego 50.000 ton dostarczy Min. Aproprowizacji i Handlu, 50.000 otrzymamy jako import ze Związku Radzieckiego, 50.000 od U.N.R.R.A. i 10.000 jako zwrot pożyczek siewnych. Do prac siewnych w majątkach państwowych zostanie skierowanych 10.000 jeńców. Na okres wiosenny zorganizowane będą brygady pracy ludności niemieckiej przed jej wysiedleniem.

W nadchodzącym sezonie odbędzie się przeszkolenie personelu wszystkich placówek jajczarskich. Akcja szkoleniowa przeprowadzona zostanie według programów opracowanych przez Ministerstwo Aproprowizacji i Handlu i w pierwszej swej fazie obejmie personel wojewódzkich kierowników placówek jajczarskich, potem kierowników powiatowych zbiornic jaj. Programy kursów uwzględniają, oprócz wykładów i zajęć praktycznych, również sprawy handlowe, organizowanie sieci zbiornic jaj w powiatach itd.

W Zabrze, na Dolnym Śląsku, uruchomiony został ośrodek szkolenia pracowników przemysłu spożywczego, który w połowie marca otwiera pierwsze kursy oraz przystępuje do organizowania 3-letniego liceum przemysłu spożywczego.

Liceum będzie miało następujące działy: fermentacyjny, mączno-cukierniczy i ziemniaczany. Rady narodowe powinny propagować wszystkie kursy gospodarcze, które podniosą poziom pracowników różnych działów rolnictwa i aprowizacji kraju.

Rady narodowe muszą zainteresować się specjalnie takimi sprawami jak naprawy mostów i dróg. Większość rad ma specjalne komisje drogowe, które jednak nie przejawiają zbyt żywej działalności, a uszkodzone w czasie ruszenia lodów mosty czekają naprawy. Zerwane lub uszkodzone mosty są poważną przeszkodą w transporcie i komunikacji i poważnie cała okolica ponosi straty z tego powodu.

Oprócz naprawy mostów komisje drogowe winny zajmować się jak najżywiej konserwacją i naprawianiem dróg oraz oczyszczaniem rowów. W okresie wiosennych roztopów sprawa dróg nabiera specjalnego znaczenia i wszystkie związane z tym prace należy jak najszybciej podjąć tam, gdzie się jeszcze do tego nie zabrano.

Sprawa wiecznie żywotna i nie wszędzie należycie zorganizowana to rozdział chleba kartkowego. Rady narodowe powinny specjalnie zainteresować się tym, jak dają sobie radę poszczególne punkty rozdzielcze i dopilnować, aby chleb był, o ile to jest tylko możliwe, wydawany codziennie. Konsument, który przez dłuższy czas chleba nie dostawał, a pewnego dnia otrzymuje kilkanaście kilogramów — nie jest dobrze zaopatrywany w ten podstawowy artykuł. Rozdanie całej, przyznanej na miesiąc ilości chleba w dwóch czy trzech porcjach, mija się z celem. Zaopatrzenie ludności w chleb musi być prowadzone według pewnego planu, który powiąże piekarnie z poszczególnymi punktami odbiorczymi. W ten sposób piekarnie będą zmuszone do maksymalnego wypieku chleba kartkowego, a konsument otrzyma terminowe i pełne przydziały. Rady naro-

dowe powinny też kontrolować jakość chleba, oraz wszystkie nadużycia i zaniedbania piekarzy. W związku z kontrolą piekarni Ministerstwo Aproprowizacji i Handlu wydało specjalną instrukcję, która nakłada na piekarzy obowiązek kontrolowania jakości dostarczonej mąki. Mąka powinna być dostarczona w workach zaopatrzonych w etykiety, zawierającą firmę i adres nadawcy, gatunek mąki, wysokość oraz datę przemiału. Wypiekanie chleba, jego przechowywanie, dostawa do punktów sprzedaży

oraz sprzedaż muszą się odbywać zgodnie z obowiązującymi przepisami sanitarno-hygienicznymi. Piekarzom nie wolno wypuszczać chleba wcześniej, niż w 6 godzin po wyjęciu z pieca. Każdy konsument ma prawo żądać sprawdzenia wagi przy czym odchylenie na wadze nie może przekraczać 5%.

Rady narodowe, które zajmują się najżywoziej zyskami zagadnieniami na swoich terenach, przyczyniają się do usprawnienia gospodarki i stałego polepszania warunków życia współobywateli.

Z życia rad

Z. STANISŁAWSKI

Uaktywnić pracę gminnych rad narodowych

W piramidalnej budowie rad narodowych podstawą tej piramidy stanowią gminne rady narodowe. Już samo to położenie przeznaczają te rady na podstawowy organ w systemie rad narodowych i na podstawowy organ ustroju władz państwowych.

Na pracę gminnych rad narodowych należy zwrócić specjalną uwagę, gdyż gmina jest podstawową komórką samorządową. Powiatowe i wojewódzkie rady narodowe zbyt mało interesują się tym zagadnieniem. Na szczęście brak tego zainteresowania nie jest powszechny. Do zanotowania mamy okólnik wojewódzkiej rady narodowej w Lublinie, który poleca przewodniczącym powiatowych rad narodowych zwoływać raz na miesiąc konferencję przewodniczących gminnych rad narodowych i sekretarzy gminnych, celem ściślejszego powiązania działalności gminnych rad narodowych z radami powiatowymi. Okólnik ten zaleca również przewodniczącym powiatowych rad narodowych przeprowadzenie w jak najkrótszym czasie lustracji gminnych rad narodowych i złożenie z tych lustracji raportów do prezydium wojewódzkiej rady narodowej. Takie postawienie sprawy przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie uznać należy za wzór troski zmierzającej do uaktywnienia pracy gminnych rad narodowych, zwłaszcza jeżeli się weźmie pod uwagę warunki, w jakich Wojewódzka Rada Narodowa w Lublinie pracuje.

Nie można nie wspomnieć również o działalności Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łodzi, które żąda od Prezydium rad powiatowych stałego nadsyłania sobie sprawozdań o wynikach pracy gminnych rad narodowych i dokonuje niezwłocznie lustracji w razie stwierdzenia opieszałości w nadsyłaniu sprawozdań.

Niestety, stwierdzić trzeba, że nie wszystkie wojewódzkie i powiatowe rady narodowe dokładają należytych starań w kierunku uaktywnienia pracy gminnych rad narodowych.

Ostatnio organa centralne rad narodowych, doko-

nały lustracji, które miały ocenić pracę wojewódzkich rad narodowych nie bezpośrednio, a właśnie na podstawie intensywności działania gminnych rad narodowych i przez stwierdzenie, w jakim stopniu praca gminnych rad narodowych jest instruowana przez rady narodowe wyższych stopni.

Wynik tych obserwacji stał się właśnie przyczyną wydania specjalnego okólnika (Nr. 2327/110/Org/46), w którym zwrócono uwagę wojewódzkich i powiatowych rad narodowych na konieczność uaktywnienia działalności gminnych rad narodowych i powołania tych rad tam, gdzie nie są one jeszcze należyście skompletowane. Okólnik ten zobowiązuje prezydium rad narodowych wyższych stopni do nawiązania bezpośredniego i żywego kontaktu z terenem i skłania te rady do powołania specjalnych, i nadzwyczajnych komisji instruktażowych dla rad gminnych, które w ciągu miesiąca marca powinny naprawić luki w funkcjonowaniu rad gminnych. Za sprawne przeprowadzenie tej akcji odpowiedzialni są osobiście przewodniczący powiatowych i wojewódzkich rad narodowych.

Postanowienie to, o tyle jest ważne, że w najbliższym czasie ukazać się mają specjalne przepisy dyscyplinarne o odpowiedzialności członków rad narodowych i ich prezydium za włożone na nich zadania. Nie tym jednak sposobem zrealizowana została może inicjatywa uaktywnienia gminnych rad narodowych. Realizacja tej akcji nastąpić może jedynie przez uznanie jej za niezbędną przez działaczy rad narodowych i poświęcenie jej wysiłków tak jak na to zasługuje. Celem jest bowiem stworzenie silnych podstaw dla organizacji rad narodowych. Praca ta, której kontrolę łatwo przeprowadzić w terenie poprzez wyniki pracy gminnych rad narodowych traktowana jest i traktowana być winna, tak przez powiatowe jak i wojewódzkie, rady narodowe jako egzamin ich sprawności organizacyjnej, jako próba stwierdzająca czy są one zdolne do dalszego wykonywania najbardziej żywotnych zadań.

Z powiatu sieradzkiego

Społeczeństwo powiatu sieradzkiego przy współdziałaniu Miejskiej Rady Narodowej w Sieradzu i Powiatowej Rady Narodowej ufundowało dla miejscowej szkoły łączności Wojska Polskiego sztandar.

Podczas bytności w Warszawie przewodniczących Miejskiej Rady Narodowej m. Sieradza i Powiatowej Rady Narodowej powiatu sieradzkiego udzielili oni redakcji „Rady Narodowej” kilku wyjaśnień.

Na pytanie, jak funkcjonują gminne rady narodowe w powiecie sieradzkim, ob. Przewodniczący Powiatowej Rady Narodowej wyjaśnia, że na ogół funkcjonują one

prawidłowo. Gwarantuje za to, że nie ma w jego powiecie takiej rady narodowej, która by nie zebrała się w ciągu ostatnich dwóch miesięcy.

— Jak Obywatel może to uzasadnić? — było następnym naszym pytaniem.

Ob. Przewodniczący wyjaśnia, że specjalną uwagę zwraca na to, ażeby gminne rady narodowe regularnie co miesiąc nadsyłały sprawozdania z posiedzeń. W wypadku, jeżeli gminna rada narodowa nie nadsyła sprawozdania dłużej niż 6 tygodni, — ob. Przewodniczący niezwłocznie wyjeżdża w teren i dokonuje lustracji i kontroli dzia-

łałości opieszalej rady. Podkreśla zresztą, że nie może postępować inaczej, gdyż przewodniczący wojewódzkiej rady narodowej postępuje w podobny sposób. Gdyby on nadesłał sprawozdanie z działalności swej rady i z działalności rad gminnych swego terenu z opóźnieniem, mógłby z pewnością liczyć na nagane i kontrolę swej działalności przez członka Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Na takie wyjaśnienia, złożone przez ob. Przewodniczącego nie pozostało nam nic innego jak wyrazić uznanie za rzetelny stosunek do pracy Powiatowej Radzie Narodowej.

Miasto Sieradz ma pewne kłopoty z używaniem swego herbu. Kłopoty te rozstrzygnęliśmy na miejscu, wyjaśniając, że sprawę używania herbów miast i pieczęci przez rady narodowe reguluje już okólnik wydany przez Biuro Prezydialne K. R. N., z dn. 5 lutego 1946 r. Nr 9745/425, w tym sensie, że zarządy miast mogą używać swych pieczęci herbowych, rady narodowe posługiwać się natomiast winny, zgodnie z ustawą o radach narodowych, orłem piastowskim.

Dla sprawdzenia konkretnej działalności rad narodowych zadajemy ob. Przewodniczącemu pytanie: jak przedstawia się na terenie m. Sieradza i powiatu sieradzkiego sprawa ochrony zwierząt hodowlanych w związku z wy-

danym ostatnio dekretem, zakazującym uboju zwierząt o wartości hodowlanej.

Ob. Przewodniczący wyjaśnia, że dekret ten nie jest dla niego niespodzianką; jeszcze przed ukazaniem się tego dekretu rada narodowa, rozumiejąc konieczność ochrony zwierząt, własną uchwałą wprowadziła zakaz uboju wszelkiego przychówku zwierząt gospodarskich płci żeńskiej. Od zakazu tego mogły być zwolnione jedynie zwierzęta, które miejscowy weterynarz wskaże, jako nienadające się do dalszej hodowli.

Już od dłuższego czasu miejska i powiatowa rada narodowa przez swe komisje kontroli walczą z potajemnym ubojem. Wprowadzenie w życie postanowień tego dekretu nie było dla rady ani Miejskiej, ani Powiatowej czymś nowym, a było jedynie rozwinięciem ich dotychczasowej linii postępowania. Ob. Przewodniczący zapewnia, że nie może być mowy o tym, żeby ze względu na działalność komisji kontrolnej Miejskiej Rady Narodowej w rzeźni m. Sieradza dokonano uboju z przekroczeniem przepisów dekretu lub żeby w m. Sieradzu odbywała się sprzedaż mięsa, pochodzącego z tajnego uboju.

Zegając się, wyrażamy zdanie, że oświadczenia takie są bardzo wiążące dla obydwuch rad terenowych. Nie wątpimy, że obie rady narodowe znajdą sposoby dla urzędu czywistnienia nie tylko na tym polu inicjatywy rzuconej w teren przez władze państwowe.

Z. S.

Gminna rada narodowa w Radziejowicach

Gminna rada narodowa w Radziejowicach powiat błoński odbywa regularnie co miesiąc posiedzenia plenarne. Tematem obrad są głównie sprawy organizacyjne i gospodarcze, jak wybór komisji, sprawa świadczeń rzeczowych, uchwalenie budżetu i zapoznanie się z zarządzeniami władz. Na posiedzenia zapraszane są niekiedy organizacje polityczne, organizacje młodzieżowe, społeczne i zawodowe (niezależnie od pełnienia mandatów w radzie przez delegatów tych organizacji). Ma to na celu wzbudzenie żywszego zainteresowania ze strony tych organizacji dla pracy gminy.

Również posiedzenia zarządu odbywane są co miesiąc. Na niektóre posiedzenia zapraszani są członkowie Prezydium gminnej rady narodowej, ze względu na utrwalające się przekonanie wśród radnych, że praca tych dwóch organów w wielu zagadnieniach zbiega się i zalega z sobą, jeżeli chodzi o samorząd na szczeblu gminnym. W rzeczywistości — poza udziałem w posiedzeniach Zarządu gminnego, Prezydium G.R.N. odbyło zaledwie kilka posiedzeń samodzielnie, załatwiając sprawy o charakterze wyłącznie wykonawczym.

Powołane przez gminną radę narodową komisje: oświa-

towa, rolna, drogowa i rewizyjna nie przejawiają żywszej działalności, lub zajmują się dorywczo napływającymi sprawami. Ze względu na stosunkowo jednolitą strukturę gospodarczą terenu gminy (brak zakładów przemysłowych), Komisja Kontroli Społecznej ogranicza się do kontroli lokalnej gospodarki gminnej i występuje właściwie jako komisja rewizyjna. W okresie 1945 r. dokonała ona dwukrotnie kontroli gospodarki gminnej.

Gospodarka gminy prowadzona jest na podstawie uchwalonego budżetu, za okres od 1.VII.1945 r. do 31.III.1946 r. Budżet ten zamyka się w wydatkach i dochodach sumą 493203 zł. Najważniejszą pozycją dochodową są podatki samolne (gruntowy od nieruchomości), poza tym opłaty administracyjne. 50% wydatków budżetu pochłaniają potrzeby w zakresie szkolnictwa. W szkołach uczy się 540 dzieci, w 18 salach szkolnych pod kierownictwem 20 nauczycieli. Gmina posiada 2 szkoły dwuklasowe, 1 szkołę czteroklasową, 1 szkołę pięcioklasową, 1 szkołę sześcioklasową i 1 szkołę siedmioklasową. Realizując budżet, Zarząd Gminy utrzymuje dotąd gospodarkę w granicach własnych dochodów.

J. E.

Gospodarka finansowa gminy Radzików

Gmina Radzików w powiecie błońskim, obejmująca obszar o powierzchni 9769 ha, gospodaruje na podstawie budżetu uchwalonego przez gminną radę narodową w dniu 10 października 1945 r. na okres od 1 lipca 1945 do 31 marca 1946 r. Budżet gminy zamyka się sumą 811.000 w wydatkach i dochodach zwyczajnych oraz sumą 76.000 w wydatkach i dochodach nadzwyczajnych. Na dzień 1 lutego 1946 r. Zarząd gminy zrealizował budżet po stronie dochodowej na 527.000 zł i po stronie wydatków na sumę 651.000 zł. Przewyżka wydatków powstała w związku z zaległościami w podatku gruntowym ze strony administracji większych obiektów. Wskutek tych zaległości zarząd gminy zużył na własne potrzeby udziały Samorządu Powiatowego i Wojewódzkiego w podatku gruntowym. Na przykładzie gospodarki finansowej gminy Radzików stwierdzić należy, że kwestia wywiązywania się z obowiązków podatkowych przez administrację majątków i przedsiębiorstw państwowych posiada dla prawidło-

wego funkcjonowania niektórych gmin istotne znaczenie. To też na kwestię tę władze dysponujące tymi obiektami winny zwrócić bacniejszą uwagę. Przewidywanie w budżetach wspomnianych majątków i przedsiębiorstw państwowych kredytów na zobowiązania podatkowe względem samorządów, a następnie wywiązywanie się przez poszczególne jednostki gospodarcze z obowiązków podatkowych w ramach preliniowanych kredytów, jest jednym z podstawowych środków do uporządkowania gospodarki w dziedzinie podatkowej. Uporządkowanie to leży nie tylko w interesie gmin, lecz nie może być również niedoceniane przez zobowiązane do płacenia podatków przedsiębiorstwa i majątki, które w swoich zamknięciach rachunków winny uwzględniać zaległości z tytułu tych zobowiązań. Stanowi to jeden z warunków kalkulacji kosztów własnych danych jednostek gospodarczych, a tym samym oceny wyników gospodarowania.

J. E.

Z działalności komisji kontroli

Komisja kontroli przy Powiatowej Radzie Narodowej w Częstochowie skontrolowała podreferat mleczarski starostwa powiatowego w Częstochowie, oraz młyn prywatny w Kawodrzy Dolnej gm. Grabówka.

Przeważnie kierownikowi podreferatu skierowano sprawę do prokuratora, a to w związku z niewyliczeniem się z pewnej ilości masła, oraz z rozdziałem nafty przeznaczono-

nej dla mleczarni powiatu jako premie dla dostawców. Niespodziewana kontrola wspomnianego młyna ujawniła niezapisanie do księgi przemiałowej około 270 q zboża.

Ponadto nasunęły się komisji zastrzeżenia odnośnie wydawania zezwoleń na przemiał.

W związku z kontrolą młyna Prezydium Powiatowej Rady Narodowej przedsięwzięło odpowiednie wystąpienia.

Przegląd prac ustawodawczych

W okresie listopad—grudzień r. ub. prace ustawodawcze skupiały się głównie w komisjach. Komisja Administracji i Bezpieczeństwa przy rozpatrywaniu sprawy polepszenia zaopatrzenia i bytu robotników, nauczycielstwa, pracowników państwowych i samorządowych oraz organów milicji powzięła uchwałę, stwierdzającą, że dla zapewnienia należytego, sprawnego funkcjonowania aparatu administracyjnego należy odpowiednio uposażyć pracowników państwowych i zagwarantować im przydziały aprowizacyjne. Komisja Komunikacji i Kółka i Szlaki rozważyła konwencje międzynarodowe, dotyczącą porozumienia o utworzeniu europejskiej centralnej organizacji dla przewozów śródlądowych i przyjęła do niej szereg zastrzeżeń, zmierzających do zabezpieczenia interesów Polski, szczególnie w dziedzinie komunikacji wodnej i kolejowej. W związku z działalnością „Orbisu” Komisja zleciła zabezpieczenie urzędów i przedsiębiorstw państwowych od utraty dyspozycji zarejestrowanych na nie samochodów oraz zapewnienia należytego ustalenia własności, a także przejęcie pod zarządek Państwowej Komunikacji Samochodowej — lecz z pozostawieniem w administracji „Orbisu” — obsługujących jego linie i potrzeby administracyjne samochodów, zarejestrowanych na Ministerstwo Komunikacji lub „Orbis”. Komisja stwierdziła potrzebę szybkiego przejścia przez Ministerstwo Komunikacji i Administracji dróg wodnych na rz. Odrze i związanej z nią sieci i portu w Szczecinie — mających olbrzymie znaczenie dla gospodarstwa narodowego — które to drogi wespół z kolejami są w stanie rozwiązać ważne a trudne zagadnienia komunikacji. Po zapoznaniu się ze stanowiskiem Ministerstwa Komunikacji komisja zleciła przyspieszenie przejścia pod zarządek państwowy kolei prywatnych i samorządowych, tak wąskogłębokościowych jak i normalnotorowych, parowych i elektrycznych. Dekret o utworzeniu przedsiębiorstwa państwowego Polskie Linie Lotnicze „Lot” został przez komisję zastąpiony odpowiednim projektem ustawy. Komisja rozpatrzyła również i przyjęła z poprawkami: dekret o statucie Państwowej Rady Komunikacyjnej, rozporządzenie Rady Ministrów o zatwierdzeniu tego statutu i statut tej Rady. Komisja — biorąc pod uwagę ujemne skutki zarządzenia P.U.S.-u o wstrzymaniu ruchu pojazdów mechanicznych na numerach próbnych — poleciła niezwłoczne zawieszenie tego okólnika i przeprowadzenie rejestracji pojazdów w sposób nie hamujący funkcji gospodarczych w kraju. Komisja Kultury i Sztuki i Szlaki i Szlaki podjęła szereg uchwał, domagających się m. in. zabezpieczenia budowli zabytkowych, wydania albumu zabytków polskich na ziemiach odzyskanych i odpowiedniego poparcia finansowego pożytecznej działalności Ministerstwa Kultury i Sztuki. Komisja wezwała Rząd do ufundowania pomnika i muzeum pamiątek w Treblnie. Dla planowania prac w dziedzinie sztuki, oświaty i wychowania społecznego i kontroli zainteresowanych tą dziedziną ministerstw poselskie Komisje Kultury i Sztuki, Oświaty i Propagandy zwróciły się do Prezesa Rady Ministrów o utworzenie Komitetu Kultury, Rady Radiowej i Rady Filmowej. Zaproponowana została również koordynacja pracy Ministerstw Informacji i Propagandy, Spraw Zagranicznych, Kultury i Sztuki oraz Oświaty w dziedzinie propagandy zagranicznej i kontaktów kulturalnych z zagranicą, a szczególnie uzgodnienie działalności w zakresie: kontaktów indywidualnych, naukowych, literackich, artystycznych i społecznych, wydawania poważnego pisma o życiu i problematyce kulturalnej, gospodarczej i społecznej w Polsce, działalności towarzystw przyjaźni z obcymi narodami oraz w zakresie delegacji zagranicznych. Komisja Odbudowy rozważała projekt dekretu o planowym zagospodarowaniu obszaru Państwa oraz srawę odbudowy kraju, która jest uzależniona od możliwości finansowych, materialowych, przewozowych i zatrudnienia sił roboczych, będących w rozporządzeniu Państwa. Komisja rozważała plan odbudowy kraju w r. 1946, który obejmie odbudowę pasa zniszczonych terenów wzdłuż rzek Wisły i Wistoki, rozbiórkę i remonty domów mieszkalnych, organizację odbudowy, usprawnienie transportu i t. p. Intensywność odbudowy będzie przesunięta z Warszawy na dalsze części kraju, głównie zaś na tereny nadmorskie, Gdańsk, Szczecin, Poznań i Wrocław. Plan ten obejmuje również odbudowę wsi. Komisja Organizacji i Samorządu rozważała zagadnienie organizacji i zakresu działania samorządu w dziedzinie systemu kształcenia i wyraziła przekonanie, że tworzenie komisji oświatowych i kulturalnych przy radach narodowych winno nastąpić w opar-

ciu o istniejącą ustawę o organizacji i zakresie działania rad narodowych. Dla skoordynowania przepisów obecnie obowiązujących w dziedzinie ustroju samorządu powołano osobną podkomisję. Komisja rozpatrywała zagadnienie utworzenia województw stołecznego i łódzkiego, które już dojrzało do rozwiązania. Rozpatrywano także sprawę podatków gruntowego, od nieruchomości i lokalowego.

Komisja Oświatowa w związku z rozpatrywaniem sprawy szkolnictwa wyższego powzięła uchwałę, mającą na celu zabezpieczenie kredytów budżetowych dla tego szkolnictwa. Komisja powzięła również uchwałę, żądającą uchylenia okólnika Ministerstwa Oświaty w sprawie powołania gminnych i powiatowych komisji oświatowych jako niezgodnego z duchem ustawy o organizacji i zakresie działania rad narodowych oraz polecającą wydanie nowego okólnika w tej materii. Komisja uchwalila projekt ustawy o utworzeniu urzędów i rad wychowania fizycznego, która przewiduje powołanie państwowego urzędu wychowania fizycznego, podległego bezpośrednio Prezesowi Rady Ministrów, gdyż sprawy te wykraczają poza kompetencje zainteresowanych resortów, a chodzi o umożliwienie szerokim sferom społeczeństwa wpływu na tok spraw wychowania fizycznego. Zastanawiano się na komisji również nad zagadnieniem kształcenia zawodowego, któreby odpowiadało obecnym potrzebom społecznym i gospodarczym. W tym celu uznano za konieczne powołanie Rady Oświaty Zawodowej — złożonej z przedstawicieli czynników społecznych oraz samorządu zawodowego, gospodarczego i oświatowego — która poza skoordynowaniem i planowaniem prac zainteresowanych ministerstw w zakresie oświaty miałaby na celu zasadniczo powiększenie sieci szkół zawodowych i taką reformę szkoły średniej, aby zasadniczym typem szkoły średniej w Polsce stała się szkoła zawodowa. Komisja Pracy i Opieki Społecznej zajmowała się sprawą ubezpieczenia emerytalnego i inwalidztwa pracy oraz zabezpieczeniem straci. Uznała za palącą konieczność uregulowania tej sprawy przede wszystkim przez podwyższenie rent. Biorąc pod uwagę możliwości pracy na terenach odzyskanych komisja wyraziła przekonanie, że zwolnionych pracowników ze zlikwidowanych brygad pracy należy kierować do takich miejsc pracy, które będą odpowiadały ich kwalifikacjom i zdolnościom fizycznym. W związku z działalnością Funduszu Wczasów Pracowniczych uznano za konieczne przydzielenie mu resztówek w każdym województwie, przekazania mu porzuconych i opuszczonych nieruchomości, nadających się do masowego wypoczynku oraz udzielenie mu pomocy technicznej w postaci materiałów budowlanych i środków przewozowych. Komisja wskazała na konieczność zapewnienia dachu nad głową usuwany pracownikom z zajmowanych obecnie lokali — oddawanych powracającym właścicielom — oraz wstrzymania eksmisji mieszkaniowych na okres zimy tych osób, które wykazały się odpowiednią opinią związku zawodowego. Z uwagi na braki dekretu z 1919 r. o związkach zawodowych, nie odpowiadającego obecnym warunkom, komisja postanowiła znów złożyć istniejący stan prawny przez przyjęcie odpowiedniej ustawy. Komisja Prawnicza i Regulacyjna przyjęła uchwalony przez poselską Komisję Zdrowia projekt ustawy o nadzorze nad lecznictwem z poprawkami, zmierzającymi do oddania tego nadzoru Ministrowi Zdrowia, odpowiedzialnemu za wykonanie planu w zakresie lecznictwa i będącemu jedynym ośrodkiem dyspozycyjnym w tym zakresie, który tylko sprawy gospodarcze z lecznictwem związane musi uzgadniać z właściwymi ministrami. Komisja przyjęła również ustawę przełomową dla Polski znaczenia o przejściu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarstwa narodowego oraz ustawę o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu inicyjatywy prywatnej w przemyśle i handlu. Opracowany został również projekt ustawy o głównym zarządzie fundacji w Polsce oraz tezy do projektu ustawy o wyrównaniu szkód materialnych, wyrządzonych działaniem demokratycznym przez wrogów demokratycznego ustroju Państwa Polskiego, zmierzające do objęcia tą ustawą wszystkich osób, które poniosły straty z powodu działalności politycznej, społecznej, państwowej albo swego pochodzenia narodowego lub rasowego, do określenia terminów, od których przysługuje odszkodowanie, na 22.VII.1944 r. dla terenów wyzwolonych w tym roku oraz na 1.III.1945 r. dla pozostałych terenów; do utworzenia funduszu, będącego podstawą dla odszkodowań, który składałyby się ze skonfiskowanych majątków osób, które zajmowały się działalnością terrorystyczną.

Komisja Propagandowa z uwagi na to, że obecny stan bezumowny w drukarstwie opóźnia odbudowę książki polskiej, uznała za sprawę niecierpiącą zwłoki podpisanie umowy zbiorowej w tym zawodzie. Komisja stanęła na stanowisku upaństwowienia całego przemysłu poligraficznego, przy czym Państwo, zatrzymałoby sobie tylko drukarnie potrzebne mu z uwagi na konieczny interes publiczny, pozostałe zaś byłyby oddane w użytkowanie spółdzielniom wydawniczym, organizacjom społecznym i politycznym oraz — uznanym za pożyteczne — spółdzielniom pracy. Wyłączenie zakładów nastąpiłoby za odszkodowaniem.

Komisja Przemysłowa zajmowała się polityką Centralnego Urzędu Planowania w zakresie płac i cen, strukturą przemysłu i sytuacją w przemyśle naftowym oraz sprawą rozdziału materiałów pędnych. Została omówiona produkcja ropy, gazu ziemnego, gazoliny, benzolu, spirytusu i benzyny syntetycznej z węgla. Wskazano na potrzebę prowadzenia prac rafineryjnych, rozbudowy wytwórni syntetycznych materiałów pędnych oraz na konieczność kontroli rozdziału benzyny.

St. R.

(Dalszy ciąg nastąpi)

Ubiegły tydzień przyniósł...

W KRAJU:

W dniu 10 marca r. b. w Warszawie rozpoczęły się obrady II Krajowego Związku Samopomocy Chłopskiej. Przemówienia powitalne wygłosili Prezydent Bierut, wicepremier Gomółka oraz w imieniu Wojska Polskiego gen. Spychalski. Przedstawiciele PSL opuścili salę obrad.

Kluczowe gałęzie przemysłu polskiego, znajdującego się jak wiadomo pod zarządem państwowym wykazują stały wzrost produkcji. Przemysł węglowy wykonał w lutym r. b. plan produkcji w 103,7%. W tymże miesiącu nastąpiła również dalsza poprawa zaopatrzenia ludności pracującej do wydatniejszego zaopatrzenia ludności pracującej. Również przemysł hutniczy może się wykazać 113% wykonaniem planu produkcyjnego w miesiącu styczniu r. b. Poziom produkcji osiągnął już 85% poziomu produkcji przedwojennej.

W tych dniach odbyła się uroczystość otwarcia stacji nadawczej w Gliwicach. Radiostacja w Gliwicach przyczyni się niewątpliwie do przyspieszenia procesu repolonizacji Ziemi Zachodnich.

Ministerstwo Aprowizacji wespół z Ministerstwem Pracy zorganizowało akcję pomocy doraźnej dla ludności zniszczonych powiatów woj. warszawskiego. Akcja obejmie około 300 tys. osób.

W związku z pertraktacjami polsko-czechosłowackimi, jakie miały miejsce ostatnio w Pradze, minister Rzymowski złożył oświadczenie, w którym dał wyraz niezłomnemu przekonaniu, iż sporna sprawa Zaolzia, jątrząca od dziesiątków lat stosunki między obu narodami, będzie rozwiązana w duchu jedności i solidarności słowiańskiej.

Do Gdyni przybył statek „Clan Lamont“, na pokładzie którego znajduje się 1500 żołnierzy polskich powracających do kraju z Anglii.

Z Londynu donoszą, iż w wielu oddziałach polskich, stacjonujących w Anglii wybuchł strajk głodowy na znak protestu przeciwko wyznaczaniu żołnierzy polskich do służby wartowniczej.

W najbliższym czasie rozpocznie się repatriacja Polaków z Jugosławii. Przybędzie do kraju około 30 tys. osób. Repatrianci przywiozą ze sobą cały inwentarz ruchomy oraz po 2 krowy i 2 konie.

Do Gdyni nadszedł trzeci z kolei transport pszenicy kanadyjskiej, czwarty transport pszenicy znajduje się w drodze do Polski. Ogółem otrzymaliśmy dotychczas 20 tys. ton pszenicy.

ZAGRANICĄ:

W przedstawionym Izbie Gmin raporcie brytyjska delegacja parlamentarna, która w styczniu r. b. zwiedzała Polskę, podkreśla niewątpliwie osiągnięcia Rządu Polskiego w dziedzinie gospodarczej. Polityka rządowa okazała się rozsądną i jedyną zresztą do zrealizowania. Raport podkreśla, iż zasadnicze decyzje rządu, jak reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu itp. uzyskały powszechne poparcie całego narodu polskiego. W dziedzinie wewnętrzno-politycznej, wspólny blok wyborczy oceniony został przez parlamentarzystów brytyjskich jako niezbędny dla odbudowy kraju.

Amerykański Komitet Doradczy w sprawach zagranicznej polityki gospodarczej zatwierdził plan udzielenia kilku państwom pożyczek na odbudowę, m. inn. i Polsce.

Departament Stanu U.S.A. opublikował dokumenty, ujawniające bezspornie ścisłą współpracę Hiszpanii z państwami osi w czasie wojny oraz zdecydowany zamiar gen. Franco wciągnięcia Hiszpanii do wojny przeciwko aliantom.

W Bejrucie proklamowano jednodniowy strajk generalny na znak protestu przeciw polityce angielskiej w Egipcie.

Wiadomości z Londynu mówią o przeniesieniu armii gen. Andersa do Trypolitani.

Szef rządu egipskiego zażądał w przesłanej do Anglii nocie ewakuowania całego Egiptu i Sudanu z wojsk brytyjskich.

Indiom grozi klęska głodu. Anglia rozpatruje sposoby zapobiegawcze, które nie jest łatwo przedsięwziąć, zwłaszcza że sama jest w trudnych warunkach aprowizacyjnych.

W związku z przemówieniem Winstona Churchilla wygłoszonym w Ameryce, brytyjski podsekretarz stanu Mc Neil oświadczył iż sprawa sojuszu wojskowego Wielkiej Brytanii ze Stanami Zjednoczonymi nie wchodzi w rachubę. Rząd brytyjski będzie dążył do stworzenia z ONZ efektywnego instrumentu dla utrzymania pokoju.

6 ministrów greckich poddało się do dymisji w związku z ustaleniem terminu wyborów w Grecji na dzień 31 marca r. b. Partie postępowe i demokratyczne ogłosiły bojkot nadchodzących wyborów.

W Belgii utworzony został nowy rząd socjalistyczny. Premierem rządu jest minister Spaak.

W Stanach Zjednoczonych od szeregu miesięcy trwają strajki w fabrykach i instytucjach użyteczności publicznej. Ostatnio strajkują robotnicy olbrzymich zakładów samochodowych General Motors. Pertraktacje z dyrekcją zakładów nie doprowadziły do porozumienia.

A. R.

Skrzynka pocztowa

Ob. WACŁAW OSTROWA Nr 139012.

Artykuł Obywatela p. t. „Z obserwacji pracy w samorządach“ był drukowany po pewnym skróceniu w Nr. 8 „Rady Narodowej“ z dnia 4 marca b. r. Honorarium jest do podjęcia w Spółdzielni Wydawniczej „Czytelnik“ Warszawa, ul. Wiejska 16, Buchalteria.

ZARZĄD GMINY W ŻABIKOWIE

1) Czy budowle pobudowane w czasie obowiązywania ustawy o ulgach dla nowowzniesionych budowli z 24.3.1933 (Dz. U. R. P. Nr 22 poz. 173) korzystają nadal z ulg podatkowych w roku 1945? — Korzystają.

Adres Redakcji: Warszawa, Wiejska 4. telefon 35358

Redaktor naczelny H. Kurkowska, przyjmuje interesantów codziennie 11 — 15.

Prenumerata wynosi 60 zł kwartalnie (t. j. po 5 zł za numer + porto).

Prenumeratę przyjmuje Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik“, Warszawa-Praga, ulica Środkowa 7, telefon 264.

Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik“, B-06056 Druk. Spółdz. Wyd. „Czytelnik“, Marszałkowska 3/5.